

Rejsehilsen fra Peloponnes

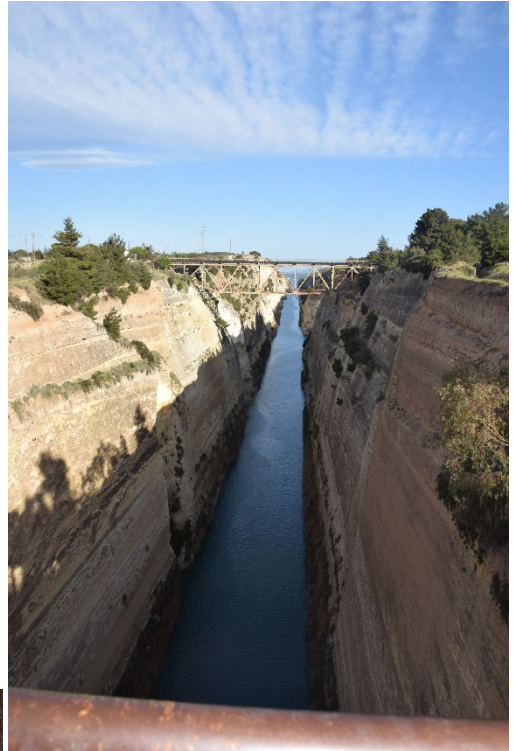
2022

Kære familie, kære venner

Hvad er Peloponnes? Mon ikke de fleste forbinder området med en ø, som kun er en ø ved at være gennemskåret af en kanal, Korintherkanalen, på den forbindende tange til fastlandet, som kun er 8 km. bred på sit smalleste sted. Netop denne kanal samt Mykene (Løveporten) og Olympia er Peloponnes for de fleste. Teatret Epidauros måske også. Ingen af disse steder skuffer, det er faktisk vidunderligt at opleve dem igen efter mere end 40 år.

Genoplevelse er en mærkelig størrelse. I enhver sidder oplevelsesfragmenter, stemningsfragmenter og faktisk viden blandet sammen i bevidstheden. Noget huskes, andet fremkaldes umiddelbart ved gensynet. Noget har man absolut ingen erindring om.

Korintherkanalen har jeg set flere gange i mellemtiden under besøg i Athen, så den er bare et kært gensyn. Mykenes Løveporten er klart i erindringen.

Det såkaldte Atreus' skatkammer, en stor kuppelgrav, erindrede jeg i samme øjeblik jeg genså den. Mykenes borgens placering i terrænet på toppen af en bakke med en fantastisk udsigt havde jeg klart som en stemning. Til gengæld huskede jeg intet af selve borgpaladset, end ikke at jeg havde besteget bjerget/bakken. Selvom der idag er betonbelagte gangstier derop og gelænder, som selvfølgelig er nyt og ikke var der for 40 år siden, er der ingen genkendelse. Måske kunne man ikke bestige borgen helt til tops dengang, tænkte jeg, men turlederen Margit havde været her i 70'erne, og hun bekræftede, at man dengang godt kunne komme helt til tops.

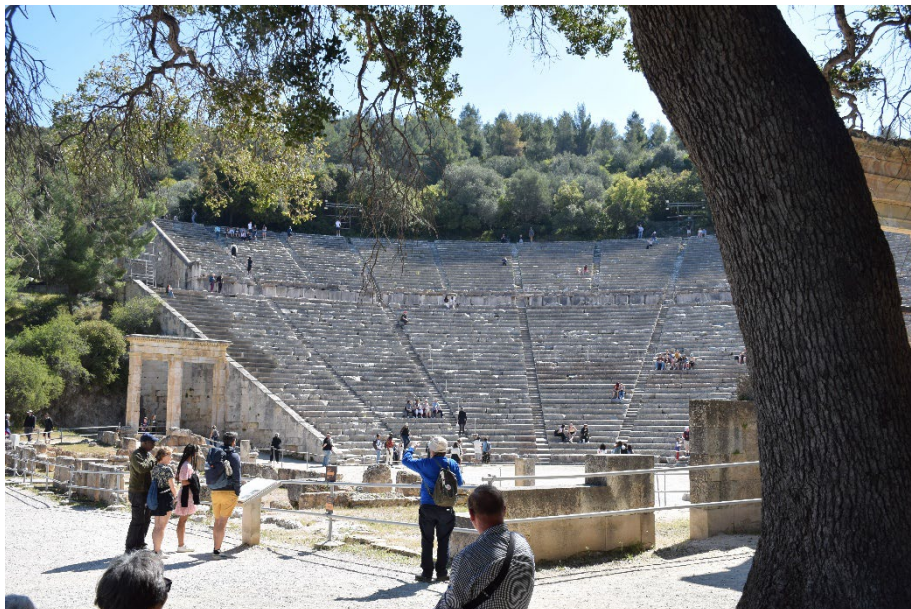
Olympia som det flade, meget store udgravningsområde mindes jeg tydeligt, også at det meste var helt lave ruiner, at det store Zeus-tempel kun var et fundament. Mit dårlige klæbende minde fra Olympia var mit første besøg på

stedets lukkedag, så vi så ikke Olympia. Det berømte sted med tændingen af den olympiske ild, og skålen, den brænder i, mens OL står på, har man set på billeder så mange gange, at det bare hører til ens almenviden. Den nye historie er, at på den antikke løbebane i Olympia blev kuglestøds konkurrencerne afholdt ved OL i Athen i 2004, og det var her, at Joachim B. Olsen vandt sin bronzemedalje. Fint nationalt træk at lade en enkelt konkurrence afholde præcis på det sted, hvor de moderne olympiske lege historisk set stammer fra.

Den olympiske ilds arnested

Epidauros Teatret er så kendt, at man kender billeder af det, men at møde det i virkeligheden er en overvældende, betagende oplevelse, og det er det hver gang, fordi det er så stort og så velbevaret. Det gør indtryk bare ved sin eksistens som bygningsværk.

Og sin udsigt, - her må jeg så sige, at det er gået tilbage med udsigten, for idag skal man op på de øverste publikumsrækker for at nyde den fulde imponerende udsigt - det magtede jeg dog ikke denne gang. Jeg husker, at man for 40 år siden havde denne udsigt fra teatrets grundplan. Det er bare træerne, der er blevet store og nu skygger for en udsigt, som var langt mere imponerende engang. Ved sommer-festspillet

herude havde man dengang udsigten/naturen som baggrundskulisse, idag mestendels kun nogle træer. Ak ja, træer har det med at blive større uden at man egentlig opdager det.

En særlig charme har det at vende tilbage til en by som Athen, som man har besøgt for nylig. Man føler sig med det samme hjemme. Man har dens temperament og rytme i kroppen, man kan

orientere sig, og man trænger dybere ind i byens dna. Her er det ikke erindringen, men simpelthen ens krop og umiddelbare følelser, som med det samme aktiveres. Det første besøg er endnu ikke blevet til erindring, men bare en fornemmelse hjemmefra aktiveret af gensyn. Gensynsglæde er stor.

Erhvervsmæssigt er Peloponnes oliven. Grækenland er verdens næststørste olivenproducent efter Spanien. Der er oliventræer overalt på Peloponnes. Øen er karakteriseret af bebyggelse hele vejen langs kysten, mens det centrale af øen er ret så øde, totalt præget af maki, dvs. lavtvoksende træer, buskads og græs. Øen er jo meget, meget bjergtet og derfor ikke særlig dyrkbar. Ingen korn, men oliventræer, mandeltræer, frugttræer og drivhuse er det man ser. Plus

vinmarker bestemte steder, især Nemea. Men specielt ekstremt mange oliventræer, hvoraf nogle er enormt gamle. Oliven er selvfølgelig olien, olien til mad, men også olie til sæber, cremer, hygiejne - og trækunstindustrivarer i oliventræ (det har jeg set i lange baner i Nafplion).

Man ser også mange får, der afgræsser bjergene. Der skal meget mælk til de enorme mængder yoghurt, der spises, og vi får hver dag til morgenmad. Rigtig godt med forskelligt syltet frugt - eller mysli, cornflakes osv., som tiltaler mange yngre mennesker. Jeg foretrækker syltede ferskner eller frugtsalat, sol-

bærsyltetøj kan også bruges. I Grækenland er standarden honning.

Retsina ser man ikke så meget til som forhen, nu er det hvidvin eller rosé. Det skyldes nok turisterne, og bestiller man retsina, får man den i en mild form. Synd for os grækenlandsfreaks. Greak coffee er som altid, selvom de store kaffemaskiner vinder frem på hotellerne, på barerne espressomaskinerne. Der sker en international udvikling mod en nivellering af madforskellene mellem kulturerne. Det er turisme på godt og ondt. På den ene side tilpasser man sig turisterne, på den anden side skal de nationale madværdier og -vaner bevares. Fetaen og den græske salat forgår ikke; den elsker turisterne. Ouzo derimod serveres ikke mere i løs vægt, men i en mini-flaske med en afmålt portion, ikke noget med et ekstra skvæt på værtens regning eller som en særlig gestus. Hvor oplevede jeg det mange gange for 40 år siden!

Nemea 2022

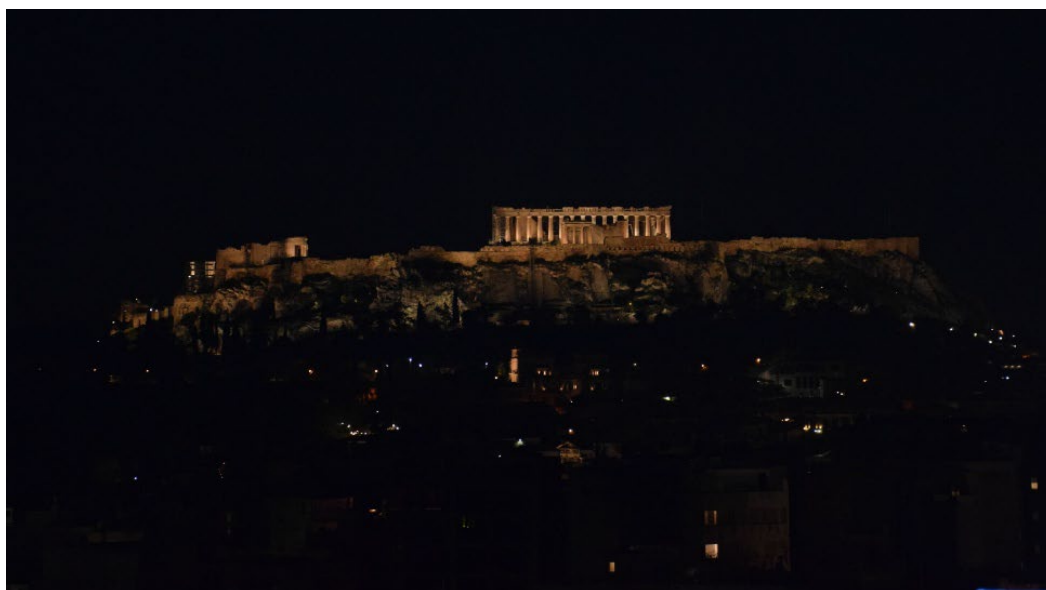
Nemea 1985

Olympiaden i 2004 har haft kolossal samfundsudviklingsmæssig betydning for Grækenland. Motorvejen fra Athen mod Olympia (dvs. over Tripoli til Sparta) er et eksempel. Vejen skulle skabe bedre forbindelse mellem Athen og OL-oprindelsesstedet. Ligeledes blev Athens Metro bygget i OL-anledning. Man taler så meget om, at OL koster uhyrlige beløb, men OL kan også give anledning til afgørende investeringer i infrastruktur, men også i et lands eller bys kultur-seværdigheder, jfr. flere rejste søjler i Nemea end de 3, der altid har stået der. Udgravningsområdet har derved fået større herlighedsværdi. Olympia har fået et selvstændigt OL-museum som supplement til det ikoniske sted i Olympias arkæologiske område, hvor den olympiske ild bliver tændt og brænder under legene i en skål ligesom på centralstadion i den by, hvor de moderne lege afholdes. Alle kender stedet fra billeder. Det var iøvrigt Hitler i 1936, der grundlagde den olympiske ild-tradition. Tyskland var jo meget orienteret mod at skabe sig national prestige ved hjælp af arrangementet. Mange OL-traditioner er faktisk skabt i 1936.

Et typisk dansk spørgsmål til én, der har været ude at rejse, er: Nå, hvad'n var vejret så? Jeg havde nok ventet, at foråret var længere fremme. Der er grønt græs, og buske og træer står og er lige ved at springe ud. Jeg mener at kunne se, at der skete meget i løbet af ugen. Judaspenge-træerne sprang faktisk ud og stod i lilla pragt. De stynede platantræer i Athen har fået de første spæde skud. Derimod er der endnu intet liv i vinplanterne i Nemea. I Olympia slog man det første græs mellem ruinerne den dag, vi var der. I Tiryns-borgområdet stod røde valmuer i fuldeste flor. Der var køligt tit. Koldt om morgenen, men i løbet af dagen, især når solen kom frem, blev der varmt, syntes vi. Skulle man sidde i solen til eftermiddagskaffen eller i skyggen? For varmt i solen, for koldt i skyggen, faktisk altfor koldt, dvs. den meteorologiske temperatur var ikke så høj, som man skulle tro, max 18 til 20 grader, siger min fornemmelse.

Athen er jo ikke noget storbyrejsemål. Det skyldes nok, at der egentlig kun er den antikke kultur at se her, selvom der selvfølgelig er overvældende meget af den. Den lange tyrkiske (osmaniske) periode er væk og vel fjernet for at etablere sig som en græsk nation. Den daglige bygningsmasse, man møder, er ret ens og ret så kedelig, altsammen bygget inden for de sidste små 200 år. Når man kigger ud over byen Athen fra en rooftop-restaurant, møder der én en gråhvid lysende by fuldstændig "flad". Der er ingen højhuse. Guiden har oplyst, at der er en servitut om, at man ikke må bygge højt. Det giver byen sin helt egen karakter i en moderne verden. Hvordan et sådant krav har kunnet gennemføres, må man nok spørge om, når man tænker på, hvordan kommercielle kommunale kræfter herhjemme kæmper om en bys dyre byggegrunde og deres udnyttelse med Århus som et godt eksempel. Kom der så endda god arkitektur ud af det, var det formildende.

Og så har jeg slet ikke nævnt Akropolis, overvældende som det altid har været.

Mange
hilsener

Ole Bent

April 2022 –
let red. Og
med billeder
sept. 2026